

Пригунов П. Я.,
кандидат психологічних наук, доцент,
проф. кафедри фінансово-економічної безпеки, обліку та аудиту
Харківського Національного університету
міського господарства імені О. М. Бекетова

ДІЯЛЬНІСТЬ ФАХІВЦІВ З ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ЯК ОБ'ЄКТ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Анотація. У статті досліджується діяльність фахівців з економічної безпеки, які працюють у підрозділах безпеки на вітчизняних підприємствах. Розкривається зміст їх діяльності в системі забезпечення економічної безпеки підприємства. Визначені складові їх діяльності, функції та завдання, які покладені на підрозділ безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства. На підставі здійснених досліджень визначені зміст та структура діяльності фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства.

Ключові слова: підрозділ безпеки підприємства, функції, завдання, зміст та напрями діяльності по забезпеченню економічної безпеки, система економічної безпеки підприємства, економічна безпека підприємства.

Постановка проблеми. В сучасних соціально-економічних умовах проблеми забезпечення економічної безпеки на вітчизняних підприємствах набувають особливої гостроти і потребують об'єднання зусиль науковців та практиків в цієї галузі. Організація сучасної системи економічної безпеки підприємства та її функціонування через організацію діяльності суб'єктів безпеки є однією з умов забезпечення повсякденного існування суб'єкта господарської діяльності та утворення умов для його сталого розвитку.

Необхідність забезпечення економічної безпеки на підприємстві пов'язана з самою специфікою здійснення підприємницької та господарської діяльності наявністю як об'єктивних так і суб'єктивних загроз не тільки діяльності підприємству, а й його власникам [1].

В сучасних умовах економічна безпека підприємств є стан та результат діяльності суб'єктів безпеки по захисту економічних інтересів власника суб'єкта господарської діяльності, який характеризується утворенням сприятливих умов для існування та розвитку підприємства (отримання прибутку). Забезпечення економічної безпеки — це неперервний процес (професійна діяльність) направлений на захист економічних інтересів власника та підприємства, який здійснюється суб'єктами безпеки в рамках визначених власником та діючим законодавством їх повноважень.

Як свідчить вітчизняний та зарубіжний досвід великі та середні суб'єкти господарської та підприємницької діяльності мають у своїй структурі відповідний підрозділ, який безпосередньо займається проблемами забезпечення безпеки. Загальна його назва — «служба безпеки підприємства». Від організації таких підрозділів, визначення функцій, завдань, напрямів діяльності, їх штатного забезпечення залежить і забезпечення безпеки на підприємстві, утворення цивілізованих умов для його існування та сталого розвитку, ефективність діяльності суб'єктів системи економічної безпеки підприємства [2].

Відповідно паспорту наукової спеціальності 21.04.02. — економічна безпека суб'єктів господарської діяльності є сферою науки, що досліджує:

- національну систему забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності, робота яких впливає на стан економічної безпеки держави;

- теоретико-методологічні, науково-методичні й практичні основи організації, функціонування й розвитку систем економічної безпеки транснаціональних компаній, корпорацій, банків і суб'єктів господарської діяльності;

- цілі, завдання, форми, методи, технології, механізми управління й взаємодії служб безпеки суб'єктів господарської діяльності в системі економічної безпеки відповідно до вимог національних і міжнародних стандартів.

Тобто підрозділи безпеки, зміст їх діяльності в системі економічної безпеки є об'єктом, також може виступати і у якості предмета сучасних наукових досліджень. Разом з тим, окремих досліджень, щодо організації діяльності підрозділів безпеки по забезпеченню економічної безпеки на підприємствах, через розкриття змісту їх діяльності у нашій державі ще не здійснювалось.

Аналіз останніх публікацій та досліджень. Проблеми організації таких підрозділів та специфіки їх діяльності присвячені наукові праці багатьох авторів: фахівців — вчених з різних наукових галузей та практиків. Ми можемо визначити праці зарубіжних фахівців — вчених: M. Button, Y. Koniechy, S. Garfinkel, A. Carrol, E. Ahlf, A. Zebrowski,

Zb. Ruszkowski, Y. Lobkovitz, O. Захарова, Й. Ліндера, В. Гамзи, М. Корольова, В. Мак — мака, О. Олейнікова, О. Павлова, К. Харського, О. Шаваєва, В. Шликова, Є. Ющука, В. Яскевича, В. Ярочкіна та інш.

Окремі праці українських економістів — фахівців з економічної безпеки присвячені проблемам визначенню специфіки діяльності підрозділів безпеки у системі економічної безпеки підприємств. Серед них слід визначити наукові праці (монографії): І. Белоусової, Л. Гнилицької, Ю. Кіма, О. Кириченко, В. Франчука, Л. Шемаєвої, І. Мігус та ін. у яких здійснена спроба надання рекомендацій, щодо поліпшення діяльності підрозділів безпеки на підприємствах, визначенню окремих напрямів їх діяльності, наданню науково — обґрунтованих рекомендацій щодо використання методів та технологій їх роботи.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Разом з тим, системних наукових досліджень, щодо визначенню змісту діяльності фахівців підрозділів безпеки по забезпеченню економічної безпеки на вітчизняних підприємствах ще не проводилось. Відсутність професійних стандартів у яких визначається зміст діяльності фахівців з економічної безпеки не дає змоги у повному обсязі виокремити складові їх діяльності, що безумовно впливає на якість підготовки таких фахівців у вищих навчальних закладах. Окрім того, деякі науковці вважають, що реальним змістом діяльності фахівців підрозділів безпеки є здійснення розвідувальної та контррозвідувальної діяльності [3-4], що заборонено діючим законодавством.

Метою статті є на підставі проведених досліджень визначити функції, завдання, специфіку та зміст діяльності фахівців підрозділів безпеки по забезпеченню економічної безпеки на підприємствах. Надання науково обґрунтованих пропозицій, щодо здійснення персоналом підрозділу безпеки своєї діяльності в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Система економічної безпеки підприємства, як і будь-яка система, являє собою певну множину взаємопов'язаних елементів, що забезпечують безпеку підприємства та досягнення ним цілей бізнесу (отримання прибутку).

Система забезпечення економічної безпеки:

1) механізм по виробленню, перетворенню і реалізації концепції, стратегії і тактики в сфері безпеки за допомогою скоординованої діяльності державних і недержавних структур;

2) сукупність організаційно об'єднаних органів управління, сил та засобів, призначених для вирішення завдань щодо забезпечення національної безпеки.

Слід розрізняти систему економічної безпеки підприємства і систему забезпечення безпеки підприємства.

Перша — це функціональна система, яка відображає процеси взаємодії інтересів і загроз, а друга — це організаційна система органів, сил (суб'єктів забезпечення безпеки), засобів, різних організацій, які покликані вирішувати завдання щодо забезпечення безпеки організації.

Методологію забезпечення економічної безпеки підприємства визначає функціональна система — система безпеки і її не слід плутати із системою забезпечення безпеки — організаційною системою.

У цих систем різні цільові функції. Система безпеки - це методологія теоретичних підходів і практичних дій, що забезпечують максимально повний захист життєво-важливих інтересів соціальної системи від загроз, як внутрішніх, так і зовнішніх.

Систему безпеки утворюють теорія, методи, інструменти та механізми реалізації функції безпеки в соціальній системі, спрямовані на захист її інтересів від загроз цим інтересам. Від того, який набір і змістовна частина компонентів у системі безпеки залежить зміст і сутність забезпечення безпеки, залежить здатність системи забезпечення безпеки захищати не тільки інтереси самої соціальної системи, але й інтереси, права й волі людини, як соціальної істоти.

Система безпеки, це, насамперед, функціональна система. Вона відбиває процеси взаємодії інтересів і загроз. Ядром системи виступають категорії безпеки і інтересу. З такого розуміння функціональної системи логічно випливає розуміння сутності економічної безпеки підприємства, як захищеності її життєво важливих інтересів. Функціональну систему характеризує методологія теоретичних підходів до рішення питань безпеки об'єкта, а остання — розуміння сутності системи безпеки. Інакше кажучи, яка методологія такий і підхід до питання про те, що ставиться як об'єкт захисту і як розуміється сам захист [5].

У теорії економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності прийнято виділяти основні методологічні особливості, функції та принципи системи забезпечення економічної безпеки підприємства. Основні методологічні особливості системи безпеки підприємства є: унікальність, самостійність і відособленість від аналогічних систем інших виробничих одиниць [6].

Система забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності повинна виконувати основні функції: прогнозування, виявлення, попередження, ослаблення небезпек і загроз, забезпечення захищеності діяльності організації і її персоналу, збереження майна, створення сприятливого конкурентного середовища, ліквідація наслідків нанесеного збитку й інше.

Основними принципами побудови системи безпеки організації є наступні: комплексність або системність, безперервність, законність, плановість, ощадливість, взаємодія, сполучення гласності та конфіденційності, компетентність [7].

Ми можемо визначити, що забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарської діяльності - безперервний процес, який детермінується зовнішніми й внутрішніми умовами й факторами наявності ворожої або нейтрально – ворожого середовища, пов'язаної з ризиками, загрозами, небезпеками, здійснюваний з моменту ухвалення рішення про створення підприємства до його ліквідації, спрямований на створення оптимальних умов функціонування й розвитку підприємства через систему його безпеки.

Організація та функціонування системи економічної безпеки підприємства залежить від ефективної роботи штатного підрозділу безпеки, який є на підприємстві основним суб'єктом забезпечення його безпеки.

Метою організації та діяльності підрозділу безпеки є захист економічних інтересів підприємства, його власників шляхом виявлення, діагностування, мінімізації, зниження та недопущення проявів загроз та небезпек для його функціонування.

Вітчизняними науковцями визначені основні функції та завдання які вирішуються підрозділом безпеки підприємства по забезпеченню його безпеки [8,9,10]. Ці функції представлені на рис. 1., до основних завдань підрозділу безпеки слід віднести наступні:

- забезпечення захисту економічних інтересів засновників підприємства;
- надання допомоги керівництву підприємства у забезпеченні контролю за якістю здійснення ведучого виду господарської діяльності, сприяння у забезпеченні виконання ліцензійних

вимог (якщо підприємство здійснює ліцензійний вид діяльності);

- здійснення профілактики правопорушень серед персоналу;
- забезпечення особистої безпеки керівників та засновників підприємства;
- сприяти своєю діяльністю (через забезпечення безпеки) стійкому розвитку підприємства;
- забезпечення фізичної схоронності майна, активів підприємства, особистих речей його персоналу;
- виявляти представників персоналу, які здійснюють порушення чинного законодавства або своєю поведінкою дискредитують діяльність підприємства;
- забезпечувати безпеку персоналу та відвідувачів під час перебування на підприємстві;
- здійснювати навчання та консультування персоналу з питань безпеки, встановлювати та здійснювати контроль за дотриманням режимів безпеки;
- організовувати та контролювати здійснення захисту комерційної таємниці та інтелектуальної власності підприємства;
- збирати інформацію для надання її засновникам та керівництву про прояви негативних тенденцій і фактів серед персоналу підприємства;
- виявляти факти та організовувати протидію проявам недобросовісної конкуренції;
- виявляти та протидіяти проявам корупції, як з боку персоналу та із боку недобросовісних чиновників від влади;
- приймати участь у здійсненні аналізу фінансової стійкості підприємства, виявляти факти порушень фінансової дисципліни серед відповідних осіб персоналу підприємства;
- розробляти та контролювати режими допуску працівників та інших осіб на підприємство;

Рис. 1. Основні функції підрозділу безпеки підприємства

- приймати участь щодо оцінки надійності партнерів, контрагентів;
- здійснювати моніторинг реальних та потенційних загроз та небезпек для діяльності підприємства;
- здійснювати оцінку стану економічної безпеки на підприємстві та надавати пропозиції, щодо її поліпшення;
- здійснювати технічний захист інформації на підприємстві;
- приймати участь у проведенні службових розслідувань, які пов'язані з діяльністю персоналу підприємства;
- контролювати стан протипожежної безпеки на підприємстві;
- взаємодіяти з державною правоохоронною системою при забезпеченні безпеки на підприємстві.

Аналіз функцій та завдань діяльності підрозділу безпеки дало нам змогу визначити зміст роботи фахівців з економічної безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства, що повинне бути відображено як один з напрямів діяльності цього підрозділу.

Основними завданнями діяльності підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства є:

- впровадження у підрозділах підприємства оптимальних режимів безпеки;
- навчання керівників підрозділів підприємства засобам забезпечення безпеки у підрозділах;
- здійснення контролю за дотриманням вимог режиму безпеки;

- своєчасне інформування керівників підприємства та його підрозділів про потенційні та реальні загрози економічній діяльності;
- здійснення моніторингу системи безпеки на підприємстві;
- організація роботи по зниженню внутрішніх ризиків, пов'язаних з діяльністю персоналу підприємства;
- здійснення усіх видів інформаційного, інформаційно-аналітичного та обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства;
- організація діяльності по визначенню надійності партнерів, контрагентів, споживачів продукції підприємства;
- організація та здійснення протидії недобросовісним конкурентам, моніторинг загроз та небезпек, виникаючих на ринках присутності підприємства;
- організація захисту інформації, яка відноситься до комерційної таємниці або є інформацією з обмеженим доступом;
- організація роботи по перевірці та допуску персоналу до інформації, яка відноситься до комерційної таємниці;
- організація та здійснення контролю за веденням конфіденційного діловодства.

Здійснивши аналіз завдань, які виконують фахівці з безпеки по забезпеченню економічної безпеки на підприємстві ми можемо визначити основні напрями діяльності підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства (рис. 2).

Рис. 2. Основні напрями діяльності фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства

Розглядаючи діяльність фахівців з безпеки та підрозділу безпеки в цілому як вид професійної діяльності, яка вимагає наявності професійних

компетенцій, завдань, обов'язків, прав та необхідного забезпечення ми можемо визначити складові змісту цієї діяльності (рис.3) та запропонувати логічну структуру цієї діяльності (рис.4).

Разом з тим, необхідно відзначити, що сьогодні на вітчизняних підприємствах підрозділ безпеки є інструментом для вирішення проблем засновників (керівників) підприємства по забезпеченню захисту, охорони та безпеки їх інтересів, їх бізнесу. Сама діяльність фахівців підрозділу безпеки носить переважно закритий характер і здійснюється поза визначеного державою правового поля для їх діяльності. Через підрозділ безпеки здійснюється «взаємодія» засновників (керівників) підприємства з представниками правоохоронної системи для вирішення питань функціонування та розвитку не тільки підприємства, а й всього бізнесу. Таким

чином діяльність підрозділу безпеки є необхідною умовою для існування бізнесу та його розвитку.

Окрім того, необхідно враховувати, що само підприємство є власністю його засновників, тобто діяльність підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки суб'єкту господарської діяльності слід розглядати в контексті економічних інтересів власників підприємства. Таким чином зміст діяльності фахівців підрозділу безпеки підприємства, визначення суб'єктів її забезпечення залежить від поглядів власника підприємства, щодо його діяльності та розвитку.

У сучасних словниках суб'єкт трактується як особа (фізична або юридична), якої належать ті чи інші права та обов'язки або носій дій, той, хто пізнає, мислить та діє [11]. Тобто суб'єктом забезпечення безпеки на підприємстві може бути особа (фізична або юридична), яка має певні права, обов'язки щодо здійснення заходів з безпеки на підприємстві.

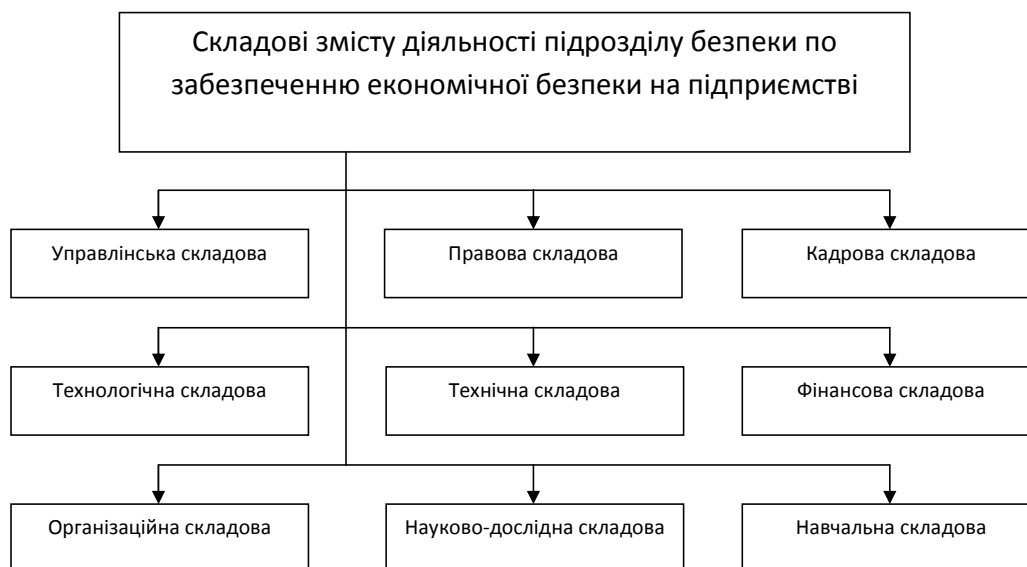

Рис. 3. Складові змісту діяльності фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки на підприємстві

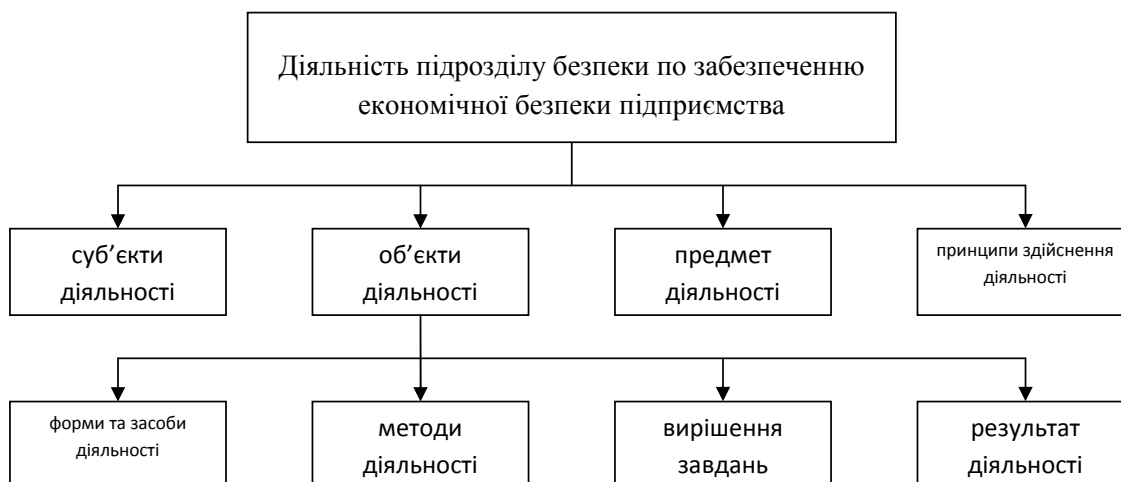

Рис.4. Логічна структура діяльності фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства

До суб'єктів діяльності по забезпеченню економічної безпеки на підприємстві слід віднести штатних або позаштатних працівників підрозділу безпеки, які відповідають наступним вимогам:

- наявність відповідної освіти (за освітньо-кваліфікаційним рівнем: бакалавр, спеціаліст або магістр) та професійних компетенцій (знань, навичок, вмінь) щодо забезпечення безпеки на підприємстві;
- визначення у кваліфікаційних характеристиках (завданнях та обов'язках) здійснення відповідної діяльності по забезпеченню безпеки на підприємстві;
- закріпленості у посадових інструкціях персоналу підприємства відповідних прав та обов'язків по забезпеченню безпеки;
- проходження відповідного інструктажу по забезпеченню безпеки та методам її забезпечення на підприємстві;
- наявність сформованої мотивації до забезпечення безпеки та відданості до підприємства;

Професійні назви робіт фахівців з економічної безпеки (посади) визначені у Національному класифікаторі професій ДК 003:2010, а їх кваліфікаційні характеристики затверджені та надані у Довіднику кваліфікаційних характеристик професій працівників «Безпека господарської діяльності підприємства, установи, організації» [12,13,14].

Об'єктом діяльності фахівців підрозділу безпеки на підприємстві є процеси забезпечення безпеки економічної діяльності підприємства та захист економічних інтересів його власника.

Предметом діяльності фахівців підрозділу безпеки підприємства — утворення умов існування та сталого розвитку підприємства, шляхом своєчасного виявлення і мінімізації внутрішніх та зовнішніх, реальних чи потенційних загроз, небезпек його економічної діяльності, захист економічних інтересів власника та підприємства, який здійснюється фахівцями з безпеки в рамках визначених власником та діючим законодавством їх повноважень. Тобто предметом їх діяльності є методи, технології та техніки забезпечення економічної безпеки на підприємстві.

Принципи діяльності — це практичні, моральні та теоретичні засади, якими фахівець керується при здійсненні діяльності. У науці принципи — це загальні вимоги до побудови теорії, сформульовані як те первинне, що лежить в основі певної сукупності фактів. При характеристиці різноманітних систем принципи відображають ті суттєві характеристики, що відповідають за правильне функціонування системи, без яких вона не виконувала б свого призначення.

До основних принципів діяльності фахівців з економічної безпеки слід віднести: законності,

економічної доцільності, професіоналізму, гласності та закритості, неупередженості тощо.

Форми діяльності — це те, як організовано підрозділ безпеки і у якій формі здійснюється діяльність його фахівців. Засобами діяльності підрозділу безпеки є матеріальні, інформаційні, спеціальні та інші утворення (речі) або їх комплекс за допомогою яких здійснюються заходи по забезпеченню економічної безпеки на підприємстві. Методи діяльності фахівців підрозділу безпеки — це систематизована сукупність кроків, які потрібно здійснювати для забезпечення економічної безпеки на підприємстві. Основними методами забезпечення економічної безпеки на підприємстві є організаційні, правові, економічні, спеціальні тощо. Методи реалізуються через технології та техніки забезпечення економічної безпеки.

Вирішення завдань — повсякденна діяльність працівників підрозділу безпеки з застосуванням відповідних форм та методів забезпечення економічної безпеки на підприємстві шляхом виявлення та мінімізації загроз, небезпек діяльності підприємству або його власнику. Результатом діяльності підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства є стан захищеності економічних інтересів власника суб'єкта господарської діяльності, який характеризується утворенням сприятливих умов для існування та розвитку підприємства (отримання прибутку).

Таким чином, сам зміст діяльності підрозділу безпеки підприємства, її складові потребують науково-методичного забезпечення, яке можливе при здійсненні цільових наукових досліджень. Результатом цих досліджень буде формування теорії та методології діяльності підрозділів безпеки підприємств, надання практичних рекомендацій по здійсненню цієї діяльності фахівцями з безпеки, використання ними різноманітних форм, засобів, методів, технік та технологій по забезпеченню безпеки.

Найбільш вдалою спробою визначення окремого напрямку діяльності підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки на підприємстві та надати науково — обґрунтовані рекомендації, щодо його організації та впровадженню у практичну діяльність є підхід доктора економічних наук Л.Гнилицької при здійсненні досліджень з організації обліково-аналітичного забезпечення економічної безпеки підприємства [15]. При здійсненні досліджень вона враховувала наявність та зміст кваліфікаційних характеристик — фахівців з економічної безпеки, їх функціональні обов'язки, завдання та функції підрозділу безпеки, тому її практичні рекомендації використовуються аналітиками та професіоналами з фінансово-економічної безпеки, тому, що вони відповідають змісту їх діяльності.

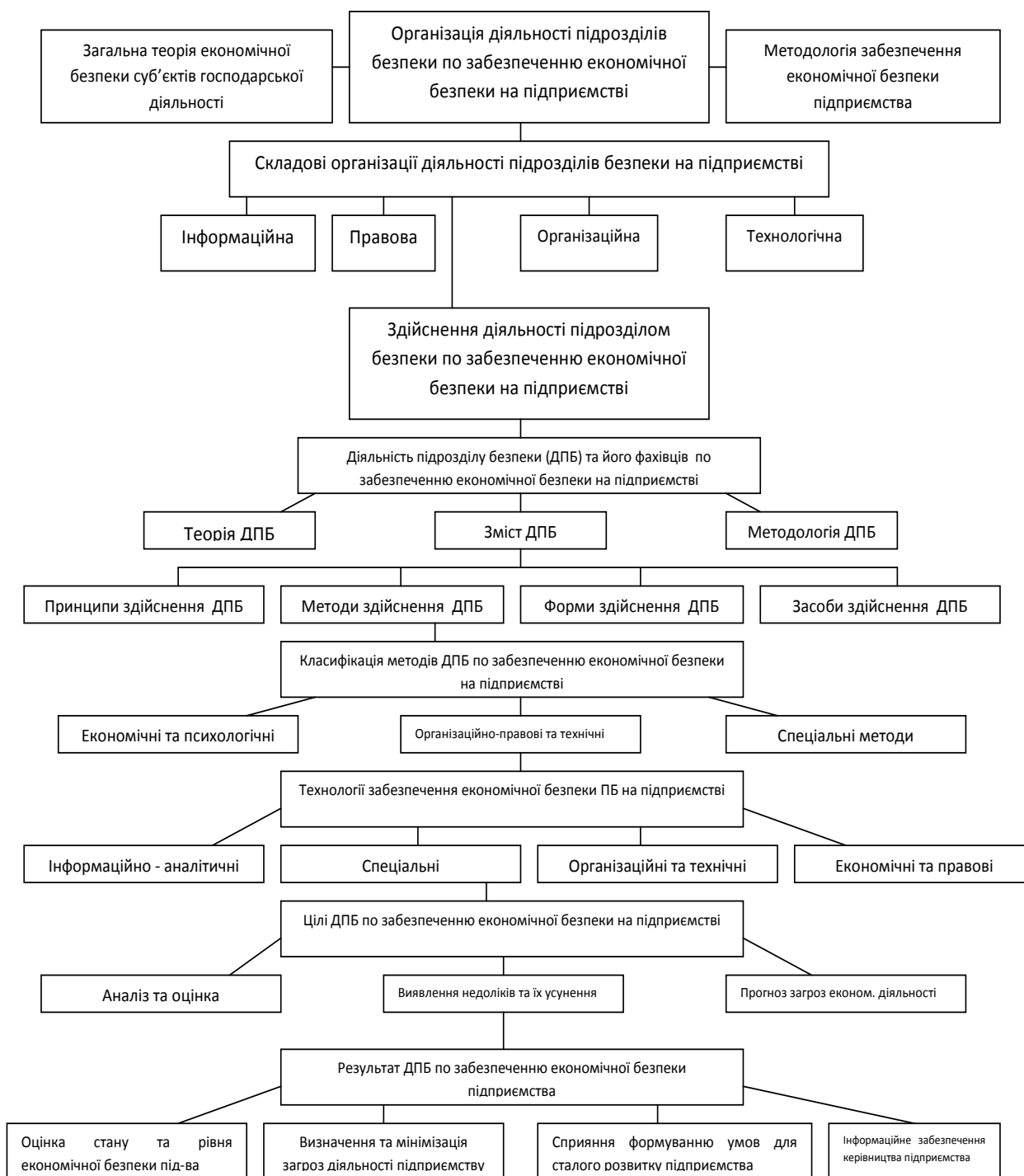

Рис.5. Структура діяльності фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства

Серед захищених докторських робіт з проблем економічної безпеки підприємств, це перша дисертаційна робота у який впроваджено новий напрям діяльності для фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства.

Разом з тим, формування теорії та методології діяльності підрозділу безпеки підприємства та її складові повинні ґрунтуватися на загальній теорії та методології економічної безпеки суб'єктів

господарської діяльності, розглядатися як її невід'ємна частина.

Тому, що сама діяльність фахівців з безпеки здійснюється в системі забезпечення економічної безпеки підприємства. Таким чином ми можемо визначити загальну структуру діяльності фахівців підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства (рис 5). Зміст діяльності фахівців з безпеки визначається посадовими інструкціями які розробляються на підставі

кваліфікаційних характеристик. Для розробки професійних стандартів для фахівців з безпеки необхідно здійснення окремих наукових досліджень.

Висновки. В сучасних умовах економічна безпека підприємств повинна розглядатися як процес, та результат діяльності суб'єктів безпеки по захисту економічних інтересів власника суб'єкта господарської діяльності, який характеризується утворенням сприятливих умов для існування та розвитку підприємства (отримання прибутку) тобто завершується оцінкою стану економічної безпеки підприємства. Забезпечення економічної безпеки – це неперервний процес (професійна діяльність) направлений на захист економічних інтересів власника та підприємства, який здійснюється суб'єктами безпеки в рамках визначених власником та діючим законодавством їх повноважень. Виходячи з даного положення ми можемо констатувати наступне:

1. Одним з напрямів наукових досліджень економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності є проблеми організації та функціонування підрозділу безпеки підприємства, зміст професійної діяльності фахівців з економічної безпеки. Підрозділ безпеки та діяльність його фахівців може виступати одночасно об'єктом та предметом наукових досліджень з економічної безпеки підприємств.

2. Система економічної безпеки підприємства, як і будь-яка система, являє собою певну множину взаємопов'язаних елементів, що забезпечують безпеку підприємства та досягнення ним цілей бізнесу (отримання прибутку). Одним з елементів цієї системи є суб'єкти забезпечення безпеки на підприємстві. Основним суб'єктом забезпечення безпеки підприємства у т.ч. економічної виступає підрозділ безпеки та його фахівці.

3. Система забезпечення економічної безпеки підприємства, через здійснення професійної діяльності фахівців підрозділу безпеки повинна виконувати основні функції: прогнозування, виявлення, попередження, ослаблення небезпек і загроз, забезпечення захищеності діяльності організації і її персоналу, збереження майна, створення сприятливого конкурентного середовища, ліквідація наслідків нанесеного збитку та інше.

4. Визначені функції, завдання та напрями по забезпеченню економічної безпеки реалізуються фахівцями підрозділу безпеки підприємства, що утворює основу змісту їх професійної діяльності.

5. У національному класифікаторі професій України ДК003:2010 визначена низка назв професійних робіт, яка пов'язана з забезпеченням економічної безпеки підприємства, установи, організації та затверджені кваліфікаційні характеристики їх діяльності. Таким чином, діяльність фахівців з економічної безпеки віднесена до професійної діяльності, яка потребує наявності

певних компетенцій та інших вимог до суб'єктів її здійснення.

6. До змісту професійної діяльності фахівців підрозділу безпеки слід віднести: суб'єкт, об'єкт діяльності, предмет та принципи діяльності, форми, засоби та методи здійснення діяльності, процес вирішення професійних завдань та кінцевий результат діяльності. Тобто досліджуючи проблеми забезпечення економічної безпеки підприємства, ми повинні розкрити зміст професійної діяльності фахівців по її здійсненню.

7. Діяльність фахівців підрозділу безпеки підприємства, її складові потребують науково-методичного забезпечення, яке можливе при здійсненні цільових наукових досліджень. Результатом цих досліджень буде формування теорії та методології діяльності підрозділів безпеки підприємств, надання практичних рекомендацій по здійсненню цієї діяльності фахівцями з безпеки, використання ними різноманітних форм, засобів, методів, технік та технологій по забезпеченню безпеки.

8. Формування теорії та методології діяльності підрозділу безпеки підприємства (її фахівців) повинні ґрунтуватися на загальній теорії та методології економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності, розглядатися як її невід'ємна частина. Тому, що сама діяльність фахівців з безпеки здійснюється в системі забезпечення економічної безпеки підприємства.

9. При дослідженні специфіки діяльності підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки підприємства слід враховувати, що само підприємство є власністю його засновників, тобто діяльність підрозділу безпеки по забезпеченню економічної безпеки суб'єкту господарської діяльності слід розглядати в контексті економічних інтересів власників підприємства. Таким чином зміст діяльності фахівців підрозділу безпеки підприємства, визначення суб'єктів її забезпечення залежить від поглядів власника підприємства, щодо його діяльності та розвитку.

10. Специфічність діяльності підрозділу безпеки полягає в тому, що він є інструментом для вирішення проблем засновників (керівників) підприємства по забезпеченню захисту, охорони та безпеки їх інтересів, їх бізнесу. Сама діяльність фахівців підрозділу безпеки носить переважно закритий характер і здійснюється поза визначеного державою правового поля для їх діяльності. Через підрозділ безпеки здійснюється «взаємодія» засновників (керівників) підприємства з представниками правоохоронної системи для вирішення питань функціонування та розвитку не тільки підприємства, а й всього бізнесу. Таким чином діяльність підрозділу безпеки та фахівців з безпеки є необхідною умовою для існування бізнесу та його розвитку.

Література:

1. Гнилицька Л.В., Захаров О.І., Пригунов П.Я. Теоретико-методологічні та прикладні основи забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарської діяльності. Монографія. — К.: Дорадо-Друк, 2011. — 290с.
2. Кириченко О.А., Лаптев С.М., Пригунов П.Я та інш. Управління фінансово-економічною безпекою. Навчальний посібник. — К.: Дорадо — Друк, 2010. — 480 с.
3. Тумар Н.Б. Экономическая безопасность предприятия: монография. — Харьков, 2006. -160с.
4. Ортинський В.Л. Економічна безпека підприємств, організацій та установ: навчальний посібник для ВНЗ. — К.: Видавництво «Правова єдність», 2009. — 544с.
5. Минаев Г.А. Безопасность организации: учебник / Минаев Г.А. — М.: Логос, 2008. — 368 с.
6. Франчук В. І. Особливості організації системи економічної безпеки вітчизняних акціонерних товариств в умовах трансформаційної економіки: монографія / В.І. Франчук / Львівський державний університет внутрішніх справ. — Львів, 2010. — 440 с.
7. Проблеми управління економічною безпекою суб'єктів господарювання. Монографія. / Кириченко О.А., Захаров А.И., Лаптев С.М., Пригунов П.Я. та ін. // К.: Університет економіки та права «КРОК». — К.: ЗАТ «Дорадо» — 2008. — 403 с.
8. Кириченко О.А., Белоусова І.А., Сідак В.С. та інш. Економічна безпека суб'єктів господарської діяльності в умовах глобальної фінансової кризи. Монографія. —К.: Дорадо-друк, 2010. — 437с.
9. Крутов В.В. Становлення та розвиток недержавної системи безпеки підприємництва: монографія. — К.: «Фенікс», 2008. — 406 с.
10. Шульга І.П. Економічна безпека емісійної діяльності акціонерних товариств: монографія. — Черкаси: Видавництво ТОВ «Маклаут», 2010. — 425 с.
11. Энциклопедический Словарь Ф.А. Брокгауза и И.А. Ефрона. — www.vehi.net/brokgauz/index.html.
12. Національний класифікатор України «Класифікатор професій ДК: 003: 2010» — К.: «Соцінформ» — 2010. — 746 с.
13. Національний класифікатор України «Класифікатор професій ДК: 003: 2010» (зміни та доповнення №1). Погоджено Міністерством соціальної політики України від 06.02.2012р. Затверджено наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України №923 від 16.08.2012р. (набирає чинності з 01.09.2012 р.) — К.: «Соцінформ» — 2012. — 218 с.
14. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників «Безпека господарської діяльності підприємства, установи, організації». / розробники: Мельник С.В., Гнилицька Л.В., Пригунов П.Я. та інш. — Луганськ: ДУ НДІ СТВ, 2011. — 57 с.
15. Гнилицька Л.В. Обліково-аналітичне забезпечення економічної безпеки підприємства: монографія / Л.В. Гнилицька. — К.: КНЕУ, 2012. — 305 с.

Пригунов П. Я. Деятельность специалистов по экономической безопасности как объект научных исследований.

Аннотация. В статье исследуется деятельность специалистов по экономической безопасности, которые работают в подразделениях безопасности на отечественных предприятиях. Раскрывается содержание их деятельности в системе обеспечения экономической безопасности предприятия. Определены составляющие их деятельности, функции и задачи, решаемые подразделением безопасности по обеспечению экономической безопасности предприятия. На основании проведенных исследований определены содержание и структура деятельности сотрудников подразделения безопасности по обеспечению экономической безопасности предприятия.

Ключевые слова: подразделение безопасности предприятия, функции, задачи, содержание и направления деятельности по обеспечению экономической безопасности, система экономической безопасности предприятия, экономическая безопасность предприятия.

Prigunov P. Ya. Activities of economic safety specialists as an object of scientific research.

Summary. The article is devoted to the problems of organization of the security forces professionals to ensure economic security at the domestic enterprises. Revealed the content of their activities in the economic security of the enterprise. Identified the components of their activities, functions and tasks that are assigned to the security unit to ensure economic security of the enterprise. On the basis of viable research defined the content and structure of the security unit of the activity to ensure economic security of the enterprise.

Key words: security department of the enterprise, the functions, tasks, activities, economic system of the enterprise security, organizational and staff structure.